

TRIẾT LÝ NHÂN QUẢ

(Giáo Thọ: Thích Nữ Giới Hương)

I. NHÂN QUẢ

Tất cả con người và vạn vật trong sáu đạo luân hồi đang bị chi phối bởi lý nhân quả. Triết lý nhân quả này không phải Đức Phật hay một đấng tạo hóa thiêng liêng liêng nào tạo ra. Đức Phật chỉ là bậc giác ngộ đã thoát khỏi sự chi phối của lý nhân quả sanh tử và chỉ ra cho chúng ta biết cách thoát ra như ngài.

Nhân là nguyên nhân, Quả là kết quả. Do có nhân mới có quả. Trái ổi là từ hạt ổi. Hoa lan là từ giống lan. Nếu không có nhân thì không có quả. Nếu không có hạt ổi thì không có trái ổi. Không có giống lan xanh, vàng thì không có hoa lan xanh, vàng. Đức Phật trong 49 năm thuyết pháp độ sanh, ngài đã nhấn mạnh rất nhiều về triết lý nhân quả này như trong các kinh: Pháp Cú, Vị Tăng Hữu Thuyết Nhân Duyên, A-hàm, Đại Tập, Nhân Quả Ba Đời đã giải thích lý nhân quả rất rành mạch dễ hiểu và có các câu chuyện minh họa rất giác tỉnh như sau:

II. TRIẾT LÝ NHÂN QUẢ TRONG CÁC KINH ĐIỂN

1. Nhân Quả trong kinh Pháp Cú

Khi chúng ta đã tạo ra nhân thì nhân nào quả nấy, giống nhau không khác. Theo thời gian nhậm vận mà “nhân” sẽ hiện hình thành “quả”. Trong Kinh Pháp Cú, Đức Phật đã cho một ví dụ rất dễ hiểu, như chúng ta đã tạo nhân lành hay ác thì quả lành hay ác sẽ theo mình không sai khác như bánh xe bò luôn luôn theo dấu chân con bò.

"Ý dẫn đầu các pháp,
 Ý làm chủ, ý tạo;
 Nếu với ý ô nhiễm,
 Nói lên hay hành động,
 Khổ não bước theo sau,
 Như xe, chân vật kéo".
 (Bài kệ 1)

"Ý dẫn đầu các pháp,
 Ý làm chủ, ý tạo,
 Nếu với ý thanh tịnh,
 Nói lên hay hành động,
 An lạc bước theo sau,

Như bóng, không rời hình".

(Bài kệ 2)

Đức Phật đã dùng ví dụ bóng với hình và bánh xe bò rất dễ hiểu, giúp chúng ta giữ gìn thân, khẩu, ý của mình, đừng buông lung để rơi vào quả ác. Đây là ví dụ tiêu biểu nổi bật trong kinh Pháp Cú về nhân quả.

2. Nhân Quả trong kinh Vị Tăng Hữu Thuyết Nhân Duyên

Có câu chuyện như sau: Có năm vị tỷ kheo giả làm người tu hành đắc đạo. Họ đến một vùng đất lạ, cất một cái chòi cao, che phướn, lộng để làm ăn. Rồi một người lên ngồi nghiêm trang, mắt lim dim như thiền sư, còn bốn người kia đi vào làng kêu gọi mọi người đến xem có một vị tiên tu hành đắc đạo, nếu ai đến lễ lạy, cúng dường sẽ được nhiều phước báu. Cứ thế mà họ thay phiên nhau đi quảng cáo để được cúng dường.

Kiếp sau đó, vào thời Đức Phật còn tại thế, có bốn người khiêng kiệu và một người bảo vệ kiệu của một vị Hoàng hậu đến nghe Phật thuyết pháp. Khi Hoàng hậu đi nghe pháp thì cởi bỏ vòng vàng, nữ trang để trong kiệu. Năm người phụ trách kiệu xe nằm ngủ, kẻ ăn trộm đến ăn cắp tất cả nữ trang của Hoàng hậu. Quân lính cho tra khảo đánh đập tàn nhẫn. Hoàng hậu đến thỉnh ý Phật về nhân duyên gì mà có chuyện như thế. Đức Phật đáp rằng: Năm ông đó kiếp trước là năm thầy tu giả mạo, còn bà là một tín nữ sùng đạo, hết lòng cung kính cúng dường họ. Bây giờ họ phải làm lính khiêng kiệu cho bà để đền nợ trước. Nghe xong, Hoàng hậu vô cùng kính hãi, sợ mang tội với thầy nên bảo tha và không cho họ khiêng kiệu nữa. Nhưng họ khóc lóc, quỳ lạy, năn nỉ: Xin lệnh bà rủ lòng thương xót, cho chúng con tiếp tục hầu hạ lệnh bà. Chúng con hứa từ nay sẽ cẩn thận không bao giờ dám ngủ quên như thế. Hoàng hậu thỉnh ý Phật thì Đức Thế Tôn trả lời: Nghiệp báo, họ trả nợ chưa dứt thì làm sao mà họ ra đi dễ dàng được.

3. Nhân Quả trong kinh A-hàm

Có chuyện kể rằng: “Tôn giả Mục-Kiền-Liên nói với Tỷ-kheo Lạc-Xoa-Na rằng: Tôi thấy một người thân thể rất to cao, có cái lưỡi rất dài và rộng đang bị cái rìu rất sắc bén cắt chém. Lại thấy một người kẹp dưới hai nách hai bánh xe sắt cháy đỏ, bị đau đớn vô cùng vừa chạy vừa kêu khóc. Tỷ-kheo ấy đến trình bạch đức Phật, Ngài dạy: Người bị cái rìu sắc bén cắt chém lưỡi, tiền thân vốn là một Sa-di tu tập vào thời đức Phật Ca-Diếp, do lén trộm đường phèn của chúng Tăng để ăn mà bị quả báo như vậy. Người kẹp hai bánh xe sắt nóng dưới nách cũng là một Sa-di tu tập vào thời đức Phật Ca-Diếp, do lén trộm bánh của chúng Tăng kẹp trong nách, bởi tội lỗi ấy nên phải chịu khổ báo bị thâm như thế.”

4. Nhân Quả trong kinh Đại Tập

Có chuyện kể rằng: “Có con rồng cái mù mắt, trong miệng thối nát bầy nhầy như phân giải, có vô số côn trùng rúc rĩa ăn uống, máu mủ tuôn chảy; thân thể thì bị các loài ruồi độc cắn xé. Với tâm đại từ đại bi, đức Phật rất thương cảm con rồng mù ấy, Ngài hỏi: Vì nhân duyên gì mà con phải mang cái thân đau khổ như thế?”

Rồng đáp: Đời này con phải chịu cái thân khổ sở, không giây phút nào dừng nghỉ như vậy, do bởi trong quá khứ vào thời đức Phật Tỳ-Bà-Thi giáo hoá, con là một Tỷ-kheo Ni thường nghĩ đến việc dâm dục và đã phạm Giới dâm trong ngôi Già-lam; lại còn mong muốn nhiều tài vật của kẻ khác, và thọ nhận quá nhiều vật cúng dường của Thí chủ. Do vậy, con đã trải qua chín mươi một kiếp chịu đủ mọi khổ đau trong ba đường ác dữ, xin đức Thế Tôn đại bi cứu vớt cho con. Bây giờ, đức Thế Tôn dùng tay rải nước trên thân rồng, tức thì tất cả sự nhơ nhớp đều biến mất, đôi mắt hết mù thấy rõ mọi vật. Rồng hướng về đức Phật xin được thọ Tam quy, với tâm đại từ bi, đức Phật truyền pháp Tam quy cho rồng.”

(<http://www.duongvecoitinh.com>)

5 Nhân Quả trong kinh Nhân Quả Ba Đời

1. Đời nay làm quan do nhân gì?

Kiếp trước vàng ròng thếp tượng Phật

Đời nay hưởng phước bởi nhân xưa

Đai vàng, áo tía, cầu nơi Phật.

Vàng trang nghiêm Phật, trang nghiêm mình.

Làm đẹp Như Lai, đẹp từ thân.

Đừng bảo làm quan là chuyện dễ,

Không tu phước ấy đến từ đâu?

2. Cưỡi ngựa, ngồi kiệu do nhân gì?

Kiếp trước làm cầu, bồi đắp lộ.

3. Do nhân duyên gì mặc gấm vóc?

Đời trước thí áo giúp Tăng Ni.

4. Có ăn, có mặc do nhân gì?

Xưa giúp kẻ nghèo cho ăn uống.

5. Ăn mặc thiếu thốn bởi nhân chi?

Kiếp trước một nửa không xả thí.

6. Lầu cao nhà lớn do nhân gì?

Xưa lên chùa am cúng thí gạo.

7. Phước lộc đầy đủ cho nhân gì?

Xưa lập chùa am cất nhà mát

8. Tướng mạo xinh đẹp do nhân gì?

Đời trước hoa tươi cúng dường Phật.

9. Thông minh trí tuệ do nhân gì?

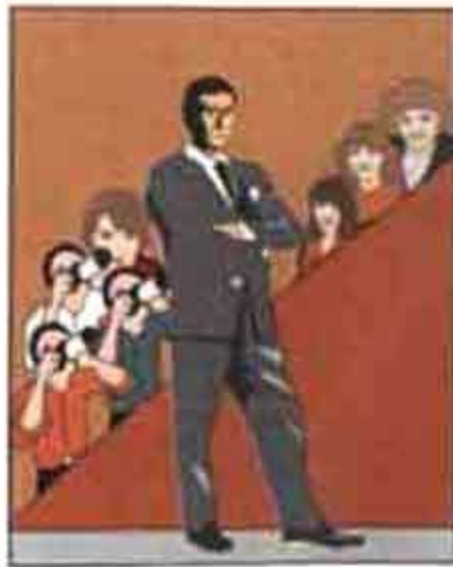
Kiếp trước ăn chay, thường niệm Phật.

10. Người thấy vui mừng do nhân gì?

Xưa kết duyên lành cùng đại chúng.

(Việt Dịch: HT. Thích Thiện Tâm)

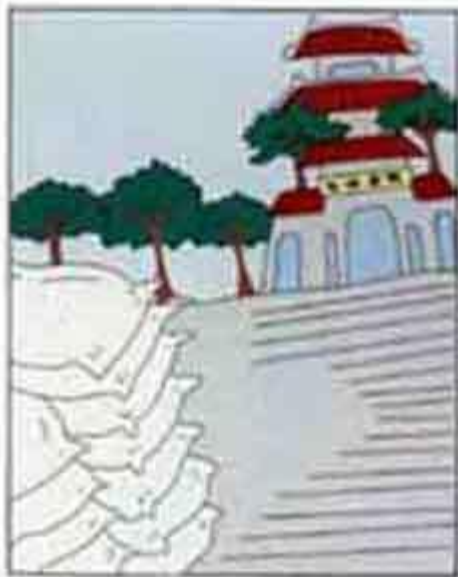
Đời nay: Công đức vô lượng

**Kiếp trước: Hoa tươi cúng dâng Phật
Đời nay: Thêm đẹp để dung nhan**

Kiếp trước: Hiến vải giúp Tăng Ni
Đời nay: Không mặc gấm cũng mặc lụa

Kiếp trước: Cúng gạo cho chùa
Đời nay: Ở nhà cao cửa rộng

**Kiếp trước: Cứu giúp người nghèo
Đời nay: Được phú quý hiển vinh**

**Kiếp trước: Phóng sinh bắt sát
Đời nay: Con cháu đầy đàn**

**Kiếp trước: Xây cầu, đắp đường
Đời nay: Lên xe xuống ngựa**

(<https://phatphap.wordpress.com/tranh-nhan-qua>)

III. LỢI ÍCH CỦA NHÂN QUẢ

Qua các kinh Pháp Cú, Vị Tăng Hữu Thuyết Nhân Duyên, A-hàm, Đại Tập, Nhân Quả Ba Đời và nhiều kinh khác nữa, đã cho chúng ta thấy trong đạo Phật, nhân quả là một đạo đức rất căn bản và một triết lý rất nhân bản để tránh ác và làm lành. Nhờ nhân lành này mà chúng ta sống đứng đắn, không hại mình, hại người. Do đó, chúng ta không bị rơi xuống những đường khổ của địa ngục, ngạ quỷ, bàng sanh. Nhờ nhân quả mà chúng ta không đi từ khổ vào khổ nữa. Chính nhân quả giúp cho chúng ta có trách nhiệm về thân khẩu ý của mình, không tin vào thần quyền và không đổ thừa ai tạo ra nghiệp báo của mình. Mình là chủ nhân ông tạo ra nghiệp nhân và chính nghiệp nhân của mình đưa mình đến thọ quả. Bồ tát, Duyên giác, Thánh hiền đều từ tạo nhân lành mà ra. Đừng tự phủ nhận khả năng hưởng thụ của mình. Hãy gieo nhân năm giới để làm người, nhân mười giới để làm trời, nhân giới-định-tuệ để giải thoát, nhân Duyên khởi để thành Duyên giác, nhân Phật và Bồ tát để làm Phật và bồ tát.

Tất cả thánh hiền đều từ lý nhân quả này mà ra.

Kính chúc tất cả quý Phật tử thành công trong việc vận hành lý nhân quả của mình.

Nam Mô Trang Nghiêm Công Đức Lực Bồ Tát Ma Ha Tát tác đại chứng minh.

Khóa Tu Học Bắc Mỹ lần thứ V, ngày 07/8/2015

Thích Nữ Giới Hương